

Bài 9

Mến Thánh Giá (4)

*Thứ tự diễn biến
Giới thiệu bản văn
Một hội dòng mới
Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá
Đặc sủng Mến Thánh Giá
« Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá »
Giới thiệu bản luật Hiệp Hội*

Lần theo thời gian, bây giờ chúng ta đang ở năm 1668.

Năm này, Đức cha Lambert trước tiên viết bài « *Ý kiến về một vài sự bất trung mà những người đã dấn thân bằng lời khấn sống một đời tông đồ vấp phạm* »^{*1}.

Tiếp sau đó, ngài đã viết ra một bài rất dài, nói được là cả một dự án hội dòng, mang tựa đề là : « *Những cái nhìn mới của một thừa sai liên quan tới việc thành lập một hội dòng tông đồ và hội dòng Những Người Mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô nhận được trong khi nguyện ngắm* »^{*2}.

Vì mục đích tìm hiểu về đặc sủng Mến Thánh Giá nơi Đc Lambert, chúng ta sẽ lưu ý đặc biệt tới bài viết thứ hai.

Thứ tự diễn biến.

Chúng ta cần nhớ lại những diễn biến nơi Đức cha Lambert mà chúng ta đã gặp, một cách tóm tắt, như sau :

- Theo chính ngài cho biết, hồi ngài lên 9 tuổi tại Lisieux, (tức năm 1633), ngài đã gặp hình ảnh những tu sĩ toàn thiện mang tên là « Những Người Mến Thánh Giá ».
- Tháng 4 năm 1661, dừng chân tại Bassora, ngài đã viết ra bài « *Suy nghĩ về các đức tính của những người đi truyền giáo Trung Hoa* ».
- Tháng 6 năm 1662, tại Tenasserim, bài : « *Dốc lòng của các thừa sai trước khi rời Tenasserim* ».
- Vào dịp tĩnh tâm năm 1662, tại Ajuthia, trong thư gửi cha bề trên Vincent de Meur, ngài đã tỏ ý muốn thành lập một hội đoàn hay hội dòng và sẽ dùng tên gọi « Mến Thánh Giá ».
- Tháng 10 năm 1663, vào dịp tĩnh tâm, ngài viết bài « *Một vài cái nhìn nhận được trong cuộc tĩnh tâm này* ».

¹ AMEP, tập 121, trang 754-755 : « Avis de quelques infidélités que commettent ceux qui sont engagés par vœu à mener une vie apostolique ».

² AMEP, tập 121, trang 756-762 : « Nouvelles vues d'un missionnaire touchant l'établissement d'une congrégation apostolique et celle des Amateurs de la Croix de Jésus-Christ reçues dans l'oraison ».

- Ngày 03.11.1663, viết cho cha bề trên Vincent de Meur, ngài nói rõ ý muốn thành lập một hội dòng quy tụ các thừa sai và theo một đời sống nhiệm nhặt.
- Công đồng năm 1664 tại Ajuthia đã chấp nhận thành lập Hội Dòng Tông Đồ mà chúng ta thấy là hoàn toàn theo sáng kiến và đường lối của Đc Lambert đề ra.
- Từ năm 1664 đến nay, Đc Lambert đã viết ra một số bài suy niệm và huấn đức như trực tiếp cho các thành viên Hội Dòng Tông Đồ. Bài số 7 trong loạt bài nói đây là bài năm 1668 này : « *Ý kiến về một vài sự bất trung...* ».

Giới thiệu bản văn.

Như chúng ta thấy, vào tháng 10 năm 1663, bài viết của ngài đã mang tựa đề là « *Một vài cái nhìn nhận được trong cuộc tĩnh tâm này* ». Bây giờ, bài viết mới sẽ mang tựa đề là « *Những cái nhìn mới [...] nhận được trong khi nguyện ngắm* ».*³

Bài này được viết ra vào khoảng tháng 7 hoặc tháng 8 năm 1668 tại Xiêm La, gồm nhiều đoạn khác nhau :

1, « *Những cái nhìn mới [...] nhận được trong khi nguyện ngắm* ».

Khởi đầu là những dòng ký sự tường thuật lại những thúc đẩy trong nội tâm ngài. Ngài đã đi dâng Thánh Lễ và sau đó ngài làm việc nguyện ngắm. Ngài kể ra những điều ngài suy nghĩ (hay « nhìn thấy », nói theo từ ngữ riêng của ngài) mà chính yếu là việc lập Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá, gồm mọi tín hữu nam nữ, không phân biệt địa vị xã hội. Đoạn văn kết thúc khi ngài cho biết ngài có ý định xin Tòa Thánh cho lập hội dòng này.

2, « *Những cái nhìn khác đặc biệt hơn về cùng một đề tài* ».

3, « *Mục đích của hội dòng này* ».

4, « *Về những người phải được nhận vào hội dòng này và ý hướng của họ* ».

5, « *Nhiệm vụ của những người gia nhập hội dòng* ».

6, « *Những cái nhìn khác về hạnh phúc của những người sẽ được gọi vào một trong hai hội dòng này* ».

7, « *Tiếp tục những cái nhìn về cùng một đề tài* ».

Sau bài viết gồm 7 đoạn trên, mà chúng tôi đã coi là « cả một dự án hội dòng », trong ký sự của ngài còn có thêm một lá thư dài gửi cho Đc Pallu*⁴. Tuy không thuộc bài viết « *Những cái nhìn mới* », lá thư này sẽ rất hữu ích cho những ai muốn hiểu thêm tại sao Đức cha Lambert lại muốn lập Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá. Mặt khác, đây là lá thư đi kèm với bài viết « *Những cái nhìn mới* », và là lá thư Đc Lambert viết để giới thiệu với Đc Pallu dự án Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá.

Một hội dòng mới.

Chúng ta đã tìm hiểu về Hội Dòng Tông Đồ (Congregatio Apostolica) mà công đồng Ajuthia năm 1664 thành lập. Theo quy chế, các thành viên của Hội Dòng Tông Đồ sẽ là các vị thừa sai, gồm giám mục, linh mục, nam tu sĩ, thầy giảng, nam giáo dân độc thân. Và Đc Pallu đã về Roma xin Tòa Thánh phê chuẩn.

³ Linh mục Launay đã xuất bản những đoạn chính yếu của bài ký sự này. Tuy nhiên, chúng ta cần phải lưu ý rằng vị sử gia đã không xuất bản trọn vẹn bài viết của Đức cha Lambert ; hơn nữa, ngay trong phần được xuất bản, đã có những cắt xén mà không thông báo rõ ràng cho độc giả được hay. (Xem Adrien Launay, *Histoire de la Mission du Tonkin. Documents historiques : 1657-1717*, Paris, Maisonneuve, 1927, (tái bản năm 2000), trang 106-108).

⁴ AMEP, tập 876, trang 555-558.

Ở lại Xiêm La, vào mùa hè năm 1668 này, Đc Lambert muốn lập thêm một hội dòng mới mang tên « Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá » (Congrégation des Amateurs de la Croix). Hội Dòng này sẽ đón nhận bất kỳ giáo dân nào, dù nam hay nữ, độc thân hay không độc thân, thuộc bất kỳ địa vị xã hội nào. Và Hội Dòng mới này sẽ ở dưới quyền hướng dẫn của thành viên Hội Dòng Tông Đồ. Ngài nói :

« Hình như rõ ràng là Thiên Chúa sẽ được tôn vinh đặc biệt nếu dưới sự điều hành của những người này [tức các thành viên Hội Dòng Tông Đồ], chúng tôi thiết lập một hội dòng những người thật đức hạnh, yêu cầu nguyện, thuộc mọi thành phần, không phân biệt giới tính, địa vị, cũng như những người thật lòng muốn dâng mình hoàn toàn cho Thiên Chúa, tất cả những người này sẽ cam kết làm lễ hy sinh này mỗi ngày, để tưởng niệm Chúa Giêsu chịu đau khổ và hấp hối trên Thánh Giá và vì thế, hội dòng có thể gọi là Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá. » (AMEP, tập 121, trang 757).⁵

Hai hội dòng phân biệt nhau về mức độ thực hành. Ví dụ, người thuộc Hội Dòng Tông Đồ phải nguyện ngắm 2 hoặc 3 giờ mỗi ngày ; người thuộc Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá, nửa giờ mỗi ngày, v.v.. Đặc biệt, người thuộc Hội Dòng trước thì tuyên giữ ba lời khấn ; người thuộc Hội Dòng sau thì không. Đức cha Lambert nói :

« Người thuộc Hội Dòng thứ nhất thì sẽ thi hành thánh ý Chúa như ở trên trời, và người thuộc Hội Dòng thứ hai thì sẽ chu toàn thánh ý Chúa như mọi tín hữu trên trần gian này phải làm. [...] Người thuộc Hội Dòng thứ nhất từ bỏ tất cả những gì mình có thể thủ đắc được thuộc quá khứ, hiện tại và tương lai bằng ba lời khấn vâng lời, và khó nghèo và khiết tịnh bên trong mà họ đã tuyên thệ. [...] Người thuộc Hội Dòng thứ hai, theo sau Con Thiên Chúa, từ bỏ chính mình, vác lấy thánh giá mình, và suốt đời đi theo con đường Núi Sọ ; họ sẽ chu toàn thánh ý Chúa một cách hoàn hảo đúng theo ơn gọi của họ. » (AMEP, tập 121, trang 759-760).

Có những tín hữu sẽ không bao giờ được nhận vào Hội Dòng Tông Đồ, như các phụ nữ hay các nam nhân có gia đình. Đức cha Lambert thấy Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá sẽ đem lại cho họ nhiều ích lợi. Ngài viết :

« Còn cho tôi được một cái nhìn rất có lợi cho các trinh nữ thánh thiện và những người khác là những người không thể được nâng lên hàng các chức thánh. Họ sẽ [như] được gọi vào Hội Dòng thứ nhất, bởi vì họ vẫn nhận được ơn hợp tác vào việc hoán cải dân ngoại và những kẻ tội lỗi, giống những kẻ mà Chúa gọi vào đời hoàn thiện và tông đồ. » (AMEP, tập 121, trang 762).

Bài viết « *Những cái nhìn mới* », mà chúng ta đang đề cập đây, có những điều mà chính Đc Lambert coi là « những nền tảng đầu tiên của một hội dòng » do chính ngài soạn thảo ra « tại Xiêm La, cho tất cả các miền truyền giáo » ; và ngài nói thêm : « Chúng tôi đã đặt tên gọi cho hội dòng đó là Hội Dòng Những Người Mến Thánh

⁵ Dựa theo bản dịch của Sư Huynh Quảng.

Giá »*⁶. Quả thật như vậy, khi sang Đàng Ngoài vào năm 1669-1670, Đc Lambert sẽ thực sự lập hội dòng này, và lấy lại những điều đã viết ra trong bài văn năm 1668 nói đây. Đó là sự kiện lịch sử mà chúng ta sẽ bàn tới phía sau. Còn bây giờ, đây chỉ là một dự tính đang được cu r mang và còn cần xin Tòa Thánh chuẩn nhận như Đức cha Lambert nêu ra :

« Cái nhìn đó làm tôi xiêu lòng về việc xin Tòa Thánh cho thiết lập hội dòng này và hết lòng khiêm nhượng nài xin Đức Thánh Cha vui lòng ban những ân xá trong những ngày áp dụng được cho tất cả những ai sẽ được tiếp nhận vào hội dòng này. » (AMEP, tập 121, trang 757).

Tuy nhiên, theo sự hiểu biết của chúng tôi, bài « *Những cái nhìn mới* » đã không hề bao giờ được trình lên Tòa Thánh. Điều dễ hiểu là bài viết năm 1668 này khi về tới Paris thì chắc chắn là vào lúc mà dự án Hội Dòng Tông Đồ đã bị Tòa Thánh bác bỏ. Các vị tại chủng viện Hội Thừa Sai Paris hẳn nhiên là rất e dè khi tiếp nhận một dự án tương tự như dự án Hội Dòng Tông Đồ vừa bị bác bỏ hoàn toàn. Xét cho kỹ, bài « *Những cái nhìn mới* » này không phải là một bài viết để đệ trình Tòa Thánh, có lẽ chỉ là một phác thảo mà Đc Lambert viết ra để chia sẻ tâm sự với người bạn đồng nghiệp là Đc Pallu mà thôi.

Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá.

Những điểm chính yếu của hội dòng mới này là gì ?

Mục đích Hội Dòng là kết hiệp với Chúa Giêsu Kitô bằng việc thực hành khổ chế.

Các thành viên có phận vụ :

- 1, Phổ biến cách sống nhiệm nhật này.
- 2, Thường xuyên lãnh nhận các bí tích.
- 3, Suy ngẫm mỗi ngày nửa tiếng đồng hồ.
- 4, Đánh tội mỗi ngày.
- 5, Làm việc hãm mình cách đặc biệt vào những ngày quy định.
- 6, Tuyên hứa yêu thương thù địch.

Các thành viên không tuyên hứa ba lời khấn khó nghèo, vâng lời và khiết tịnh.*⁷

Đặc sủng Mến Thánh Giá.

Vượt qua những điều thực hành cụ thể như ăn chay, đánh tội, v.v., chúng ta sẽ gặp thấy lại nơi chương trình Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá những nét đặc trưng về đặc sủng Mến Thánh Giá. Đó là :

- 1, Tinh thần truyền giáo : thể hiện trong sự kết hiệp với « Chúa Giêsu Kitô chịu đóng đinh và chịu chết để cứu chuộc toàn thể nhân loại ».
- 2, Tinh thần khổ chế : « thông phần các đau khổ của Chúa Giêsu Kitô bằng việc chế ngự thân xác ».
- 3, Tinh thần cầu nguyện chiêm niệm.
- 4, Tinh thần từ bỏ mình.

⁶ AMEP, tập 121, trang 757. Có lẽ chi tiết này đã khiến sử gia Jean Guennou nghĩ rằng năm 1670, tại Đàng Ngoài, Đc Lambert đã trao « những quy chế nữ tu Mến Thánh Giá mà ngài đã soạn ra tại Ajuthia », (Missions Étrangères de Paris, Fayard, 1986, trang 164).

⁷ Bởi vậy, Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá này không phải là một dòng tu đích thực (giữ 3 lời khấn), mà chỉ là một hiệp hội đạo đức như các dòng ba quen thuộc ngày nay.

Chúng ta có thể nói được rằng : Đức cha Lambert được Chúa ban một ơn riêng, ơn yêu mến Chúa Giêsu đau khổ, hay đặc sủng Mến Thánh Giá. Ngài hằng muốn chia sẻ đặc sủng này cho người khác. Bởi vậy, ngài đã tha thiết muốn lập ra Hội Dòng Tông Đồ, và sau đó, Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá.

Cách thức chia sẻ đầu tiên là lập Hội Dòng Tông Đồ thì không được Tòa Thánh tán thành như chúng ta đã biết. Còn cách chia sẻ thứ hai thì đem lại chút kết quả tích cực hơn như chúng ta sẽ tìm hiểu ngay sau đây.

« *Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá* ».

Đức cha Lambert, như chúng ta vừa thấy ở trên, khi muốn chia sẻ đặc sủng Mến Thánh Giá cách rộng rãi nhất cho các giáo dân, ngài đã viết ra một dự án cụ thể trong bài « *Những cái nhìn mới* ». Ngài gọi hội dòng mới này là « Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá » (la Congrégation des Amateurs de la Croix).

Năm 1669-1670, nhân chuyến đi Đàng Ngoài, chắc hẳn ngài đã mang theo bản luật của Hội Dòng này mà ngài đã viết ra năm 1668 trước đây. Và vào dịp đó, ngài đã lập ra Hội Dòng gọi là Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá. (Tuy nhiên, chúng ta chưa có tài liệu nào cho biết rõ hơn ngài đã lập lúc nào, nơi nào và thế nào.) Trong văn kiện của công đồng Phổ Hiến ngày 14.02.1670, đoạn thứ 21 nói trực tiếp tới Hội Dòng này :

« Những vị cai quản [các Thầy cả], các Thầy giảng và các Trùm trưởng phải khuyên dạy bốn đạo theo và giữ con đường hẹp, dẫn đưa họ để họ miệt mài với việc cầu nguyện, ít là trong các ngày lễ buộc, và cách riêng suy ngẫm trong những ngày đó về sự chết và thương khó Đức Giêsu Kitô Chúa chúng ta, [hơn nữa] đề nghị với những người xét ra là có khả năng thuộc về dòng Mến Thánh Giá theo những qui luật đã được soạn ra. » (bản dịch của cha Đỗ Quang Chính)*⁸.

Câu cuối của đoạn văn trên là : « *đề nghị với những người xét ra là có khả năng thuộc về dòng Mến Thánh Giá theo những qui luật đã được soạn ra.* »*⁹ Ở đây, chúng tôi hiểu « thuộc về dòng » là « hãy gia nhập dòng ». Như thế có nghĩa là :

- Đã lập Hiệp Hội Mến Thánh Giá,
- Mời ai có khả năng hãy gia nhập Hiệp Hội này,
- « Những qui luật đã được soạn ra » có lẽ từ năm 1668 tại Xiêm La.

Sau chuyến đi Đàng Ngoài, Đc Lambert trở về lại tới Xiêm La quãng trung tuần tháng 4 năm 1670. Và ngày 12.10.1670, ngài đã đệ trình bản luật Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá lên Đức Thánh Cha để xin chuẩn nhận, với lá thư tiếng la tinh khởi đầu bằng hai chữ « Superiore anno » (AMEP, tập 650, trang 185-186). (Xin nhắc lại là cho tới lúc này, Đc Lambert chưa hề hay tin rằng Tòa Thánh đã bác bỏ Hội Dòng Tông Đồ do công đồng Ajuthia thành lập.) Ngài viết :

⁸ Đỗ Quang Chính, *Dòng Mến Thánh Giá Những Năm Đầu*, Tp Hochiminh, Lưu Hành Nội Bộ, 2003, trang 72.

⁹ Nguyên văn tiếng Pháp là : « [...] proposant à ceux qui en seront jugés capables d'être de la congrégation des Amateurs de la Croix, suivant les règlements qui en ont été faits. »

« Con cũng đệ trình lên Đức Thánh Cha bản luật của hai tu hội.
Một tu hội đã được khởi xướng để giúp ích cho dân có đạo trong những địa sở của các miền truyền giáo. Thật vậy, vì có những người mang nặng một tình mến đặc biệt đối với Cái Chết và Thập Giá của Chúa Giêsu, nên không có gì hợp lý bằng việc cổ vũ lòng sùng kính cao quý như thế. Dù rằng, Hiệp hội này đã được khá nhiều người chấp nhận, nhưng vẫn cần sự phê chuẩn và các ân xá của Tòa Thánh, mà con kính xin Đức Thánh Cha kháng ban cho những ai gia nhập, để Hiệp hội đạt được ân sủng viên mãn và sự vững mạnh cần thiết. »*¹⁰

Giới thiệu bản luật Hiệp Hội.

Bản luật Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá mà Đc Lambert đã đệ trình lên Đức Thánh Cha được viết bằng tiếng la tinh*¹¹. Bản văn mang tựa đề là « Hiệp Hội Các Tín Hữu Nam Nữ Mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô Chúa Chúng Ta » (*Societas fidelium utriusque sexus Amantium Crucis Domini Nostri Jesu Christi*)*¹².

Đây là bản tiếng la tinh (hay bản dịch sang tiếng la tinh) những phần chính yếu của bản văn « Những cái nhìn mới [...] nhận được trong khi nguyện ngắm », mà Đc Lambert đã soạn ra tại Xiêm La năm 1668. (Chúng ta cũng vừa tìm hiểu bản văn này ở trên đây.)

Bản luật Hiệp Hội được trình bày như sau :

1, Đoạn khởi đầu (*Quandoquidem...*)

Đoạn này tương ứng với đoạn « Những cái nhìn khác đặc biệt hơn về cùng một đề tài »*¹³ trong bản văn « Những cái nhìn mới ». Chỉ có câu cuối cùng là hơi khác nhau một chút :

- (bản luật Hiệp Hội) : « Bởi thế, bị thôi thúc bởi những ước muốn, ước muốn do một ơn thánh rất mãnh liệt và rất dồi dào đã khơi dậy nơi họ, các thừa sai đã đặt những nền tảng cho Hiệp Hội ấy, trước tiên tại Juthia để phổ biến khắp mọi nơi trong các miền truyền giáo. » (*Illi igitur huiusmodi votis (qua potentior et uberior gratia pepererat) impulsu, prima Juthia pro omnibus missionum locis, societatis hujus fundamenta jecerunt.*)

- (bản « Những cái nhìn mới ») : « Các thừa sai đặt những nền tảng đầu tiên của một hội dòng tại Xiêm La, cho tất cả các miền truyền giáo ; chúng tôi đã đặt tên gọi cho hội dòng đó là Hội Dòng Những Người Mến Thánh Giá. » (*[On obligea] les missionnaires de jeter les premiers fondements d'une congrégation à Siam pour tous les lieux des missions, à laquelle on a donné le nom de celle des Amateurs de la Croix de Jésus-Christ.*)

2, Mục đích (*Finis hujus societatis*)

Đoạn này hoàn toàn tương ứng với đoạn « Mục đích của hội dòng này » trong bản văn « Những cái nhìn mới ».

¹⁰ Nhóm Nghiên Cứu Linh Đạo Mến Thánh Giá, *Tóm Lược Tiểu Sử Đức Cha Phêrô-Maria Lambert de la Motte, Đấng Sáng Lập Dòng Mến Thánh Giá*, Tp Hồ Chí Minh, Lưu Hành Nội Bộ, 2008, trang 131.

¹¹ *Societas fidelium utriusque sexus Amantium Crucis Domini Nostri Jesu Christi*, hiện được lưu giữ tại : AMEP, tập 633, trang 10-13 ; và tại Roma : Propaganda Fide, SOCP Indie Orientali, tập 3, trang 148-149. – Bản dịch tiếng Việt trong : Nhóm Nghiên Cứu Linh Đạo Mến Thánh Giá, SDD, trang 84-89.

¹² Đây là tên gọi chính thức mà Đức cha Lambert de la Motte đã đặt cho Hiệp Hội : « Hiệp Hội Các Tín Hữu Nam Nữ Mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô Chúa Chúng Ta », tên gọi đã được ngài đệ trình lên Đức Giáo Hoàng. Tên gọi đó có giá trị lịch sử và thần học về đặc sủng sáng lập.

¹³ Lưu ý : đoạn văn « Những cái nhìn khác... » này đã không được A.Launay cho xuất bản như nói trước đây.

3, *Thành viên (De iis qui admitti debeant et de eorum dispositionibus)*

Đoạn này hoàn toàn tương ứng với đoạn « *Về những người phải được nhận vào hội dòng này và ý hướng của họ* » trong bản văn « *Những cái nhìn mới* ».

4, *Nhiệm vụ (Munia eorum qui admittuntur)*

Đoạn này gần như tương ứng hoàn toàn với đoạn « *Nhiệm vụ của những người gia nhập hội dòng* » trong bản văn « *Những cái nhìn mới* ».

Những lời được thêm vào bản luật Hiệp Hội là câu trích dẫn thánh Gioan Thánh Giá, và câu được thêm vào để làm nổi bật lên tính cách khổ chế và thừa sai của Hiệp Hội này. Đó là :

« *Rồi tiến dâng sự hy sinh đau đớn ấy cho Chúa [...] để đền những tội đích danh của chính mình, để cầu xin cho người ngoại giáo được ơn trở lại đón nhận đức tin, cho kẻ có tội được ơn chữa cải, và cho Giáo Hội được thăng tiến, hầu làm sáng danh Thiên Chúa...* »*¹⁴

Sau cùng, mấy lời kết thúc thì giống nhau hoàn toàn trong cả hai bản văn.

&

Tới đây, về phương diện lịch sử, chúng ta có thể xác định rằng :

1, Bản luật Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá đã được Đc Lambert soạn thảo ra tại Ajuthia từ mùa hè năm 1668.

2, Tại Đàng Ngoài, ngài đã thành lập Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá.

3, Ngày 12.10.1670, ngài đã đệ trình bản luật Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá lên Đức Thánh Cha để xin chuẩn nhận.

Với những dữ kiện lịch sử chính xác và những suy luận có cơ sở như vậy, chúng ta tìm hiểu cái đặc sủng Mến Thánh Giá nơi Đc Lambert. Đặc sủng này được biểu lộ thêm cách tỏ tường qua hai bản văn quan trọng (dù thực ra chỉ là một) có tính cách dự án nơi ngài : bản « *Những cái nhìn mới* » và bản luật Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá. Chúng ta đã nêu ra bốn nét căn bản của đặc sủng Mến Thánh Giá là tinh thần truyền giáo, khổ chế, từ bỏ và cầu nguyện. Điều khá hy hữu mà chúng ta gặp thấy trong bài « *Những cái nhìn mới* » là chính ngài xác nhận rằng ngài đã nhận được đặc sủng Mến Thánh Giá vào lúc mới lên chín tuổi. Ngài nói về sáng kiến lập Hiệp Hội Mến Thánh Giá là : « *Đó là một sự soi sáng đặc biệt hơn và tỏ tường hơn về cái nhìn đã được ban cho tôi cách đây trên 35 năm về việc thiết lập và luật lệ hội dòng Những Người Mến Thánh Giá.* »*¹⁵ Ngài cũng xác định với Đc Pallu về bản luật Hiệp Hội Giáo Dân Mến Thánh Giá rằng : « *Thiên Chúa đã vui lòng soi dẫn cho tôi về những ý tưởng xa xưa mà Ngài đã thương ban cho tôi liên quan tới một hội dòng Những Người Mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô.* »*¹⁶

Còn về khía cạnh áp dụng cụ thể, người ta có thể gặp thấy những giới hạn hay những nhầm lẫn trong chuyện này hay chuyện nọ. Tuy nhiên những khiếm khuyết khó tránh được đó chỉ là điều thứ yếu và có thể sửa đổi hay thích nghi với thời đại và văn hóa địa phương.

Ví dụ, tinh thần khổ chế là tinh thần rất thích hợp với văn hóa và linh đạo Việt Nam ; nhưng vấn đề đánh tội hay đeo giây xích sắt trên người thì có vẻ Tây phương, xem ra

¹⁴ Nhóm Nghiên Cứu Linh Đạo Mến Thánh Giá, SDD, trang 87.

¹⁵ AMEP, tập 121, trang 757.

¹⁶ AMEP, tập 876, trang 555.

lạ lùng đối với người Việt Nam, do đó có vẻ như phản hội nhập văn hóa nếu đem áp dụng cho người Việt Nam.

Hay, người ta đọc đoạn thư Đc Lambert viết cho Đc Pallu rằng : « *Nhiều lần trong khi cầu nguyện, tôi được biết một cách đặc biệt rằng Chúa yêu cầu tất cả các thừa sai phải là những người tuân giữ và điều hành Hiệp Hội thánh thiện này, trong chủng viện chỉ nên có những người thuộc Hiệp Hội, bề trên chủng viện sẽ đề nghị với tất cả những ai xin gia nhập làm việc truyền giáo, những luật lệ của Hiệp Hội này như một điều kiện mà các giám mục mong ước nơi những ai muốn đi làm thừa sai. Nếu họ từ chối dần thân thì có thể nghi ngờ ơn gọi của họ ; trái lại, nếu họ chấp nhận thì đó là một dấu chỉ lớn về ơn gọi của họ. Tôi rất xác tín về điều này trong tư tưởng tôi nên tôi đã quyết định rằng sẽ không truyền chức thánh để làm việc truyền giáo cho những ai không ép mình theo thực hành thánh thiện này.* »^{*17}. Đọc xong, người ta có thể nghĩ Đc Lambert là con người kém bao dung, không chấp nhận được người nào suy nghĩ và sống khác với lập trường của riêng ngài.

Đoạn thư trên và nhiều đoạn viết khác của Đc Lambert khiến người ta lại có cảm tưởng như Đc Lambert là con người viển vông, không thực tế, thậm chí là siêu thực nữa.

Tuy vậy, như vừa nói, những điểm tiêu cực ấy không thể ngăn trở chúng ta thấy được cái đặc sủng Mền Thánh Giá mà Thiên Chúa đã ban cho vị giám mục này.

< >

¹⁷ Dựa theo bản dịch của Sr Huynh Quảng.